Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Treball de la pedra seca

Cervelló

Ubicació

Comarca:	Baix Llobregat
Lloc/Adreça:	Per tot el terme municipal
Emplaçament	Als llocs on hi havia activitat agrícola

Coordenades:

Latitud:	41.396145057855
Longitud:	1.9588807760775
UTM Est (X):	412966
UTM Nord (Y):	4583258

Classificació

Número de fitxa	08068 - 430
Àmbit:	Patrimoni immaterial
Tipologia	Tècnica artesanal
Estil / època:	Popular
Segle	XVIII-XIX-XX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	El grup Gaudim Cervelló està treballant per identificar i restaurar construccions i obres civils de pedra seca.
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	La seva preservació és essencial per mantenir la identitat i la història dels paisatges de la comarca.
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	Diversos propietaris
Autoria de la fitxa	Josep Maria Solias Arís - Kuanum
Data de registre de la fitxa:	dg., 14/07/2024 - 20:41

Descripció

L'ús de la pedra seca és una tècnica constructiva tradicional molt arrelada a Catalunya, especialment en zones rurals i muntanyoses. Aquesta tècnica consisteix en l'encaix de pedres sense l'ús de morter, aprofitant la forma i mida de cada pedra per garantir l'estabilitat de les construccions. La tècnica de la pedra seca ha donat lloc a una gran varietat de creacions: marges, basses, recers, barraques de vinya, rafals, proteccions de carrerades i altres elements, contribuint a la diversitat i singularitat del paisatge.

A Cervelló, la pedra seca ha estat fonamental per adaptar el terreny abrupte al conreu. Els murs de pedra seca, coneguts com a marges, permeten la creació de terrasses en pendents, prevenint l'erosió del sòl i maximitzant l'espai cultivable. Les barraques de vinya i recers oferien refugi als pagesos, mentre que les basses emmagatzemaven aigua, i els rafals proporcionaven ombra i protecció per a eines i animals.

Observacions:

Aquestes estructures no només representen solucions pràctiques i duradores, sinó que també formen part del patrimoni cultural i paisatgístic de Cervelló.

Història

Cervelló és un territori amb una rica tradició d'ús de la pedra seca, una forma d'arquitectura i d'obra civil que es basa en l'encaixament de les pedres sense l'ús de morter, aprofitant el seu propi pes.

Es podria dir que la proliferació d'aquesta tècnica constructiva a la complexa orografia del municipi ha contribuït al seu aprofitament agropecuari i la conseqüent configuració del seu paisatge.

L'ús de materials locals, sovint pedres rebutjades dels mateixos camps de conreu, a voltes extretes de roques o pedreres properes, juntament amb la construcció manual, ha possibilitat una utilització eficient dels recursos d'aquest territori i la integració harmoniosa amb l'entorn, fins i tot un cop les construccions de pedra seca s'han anat arruïnant per falta d'ús.

La durabilitat d'aquests materials i l'escassa vegetació espontània en el lloc on es van construir aquestes obres d'arquitectura popular han contribuït de manera decisiva a la seva preservació al llarg del temps.

La tècnica de la pedra seca ha donat lloc a una gran varietat de creacions: marges, basses, recers, barraques de vinya. proteccions de carrerades i altres elements, contribuint a la diversitat i singularitat del paisatge.

Aquestes construccions estan documentades en zones properes des de la protohistòria; no obstant això, la seva proliferació a Cervelló es pot relacionar amb l'expansió de la viticultura a partir del segle XVIII.

L'ampliació del conreu de la vinya va provocar la necessitat d'obrir nous espais de cultiu, molts dels quals es trobaven en terrenys amb abundància de pedra calcària.

Amb l'augment de la població, aquestes terres van ser posades en producció, generant un excedent de pedra que es va aprofitar per a totes aquestes construccions populars.

Bibliografia

COSTA SOLÉ, Roger (2019) «La pedra seca a Catalunya després del reconeixement de la UNESCO». Revista d'etnologia de Catalunya, 2019, Núm. 44, p. 229-236

GAUDIM CERVELLÓ (2022). Gaudim la pedra seca a Cervelló: guia de cabanes de pedra seca a Cervelló. Cervelló: Ajuntament de Cervelló.

Enllaços d'interès:

Observatori del Paisatge de Catalunya - Construccions de pedra seca.
La pedra seca a Catalunya després del reconeixement de la UNESCO.
De barraques a pous: l'ús de la pedra seca.